

KANSLERGÅRDEN

gennem 100 år

ØSTERBRO AUGUST 2019

Kanslergården gennem 100 år

FORORD

Kanslergården fylder 100 år. I oktober 1919 var der trængsel i Kanslergade af hestevogne med store flyttelæs. Selvom byggeriet knapt var færdigt, rykkede beboerne ind.

Kanslergården står i dag som en af Københavns smukkeste ejendomme fra perioden lige efter 1. verdenskrig. Smuk arkitektur, godt håndværk og ikke mindst store flotte lejligheder, som skulle lokke det bedre borgerskab til at blive boende i København. Den gamle ejendom har gennem årene formået at følge med i en rivende byudvikling af København. Hvor man dengang boede ”udenfor” byen, er Kanslergården nu en del af centrum.

At det har været en attraktiv ejendom, ses også af, at den gennem tiden har været bolig for mange kendte danskere, og at vigtige begivenheder som KANSLERGADEFORLIGET har fundet sted her. Ejendommen er stadig smukt vedligeholdt og lejlighederne moderniseret, så de kan være tidssvarende boliger for familier, der ønsker at bo i klassiske rammer. Måske fordi ejendommen i forløbet også er blevet fredet og omdannet til ejerlejligheder.

Det er også en ejendom, hvor fællesskabet er vigtigt for beboerne. Mange kender hinanden, både i og på tværs af opgange. Det skyldes ikke mindst de mange traditioner, hvor både børn og voksne mødes til fælles aktiviteter. Det betyder noget ”at bo i Kanslergården”. Det giver identitet! Hertil hører også at have en fælles historie.

Derfor har bestyrelsen ønsket at udgive et lille skrift om Kanslergården, og den udvikling bebyggelsen har været igennem. Det er blevet til en samling af artikler fra *Inger de Stricker*, *Jesper Mårbjerg*, *Birgit Lohse*, *Allan Andersen*, *Jacob Ægidius* og *Hans Bertelsen*, som også har forfattet dette lille skrift. Artiklerne findes på hjemmesiden i en e-bog med navnet KANSLERGÅRDENS 100 ÅRS JUBILÆUM.

God læselyst!

Venlig hilsen
Bestyrelsen

OMRÅDET OMKRING KANSLERGÅRDEN

I nden vi kommer til selve ejendommen, vil vi se lidt på området omkring Kanslergården og nogle af de fortællinger, som måske er sjove at kende for beboere i Kanslergården.

VEJNAVNENE OMKRING KANSLERGÅRDEN

Jagtvej var oprindelig en kongevej, hvor kun kongen og andre med særlig tilladelse måtte færdes. Det var svært at komme til Kronborg og Frederiksborg slot, for Helsingørvejen (Østerbrogade/Strandvejen) var både bugtet og langsommelig. Derfor anlagde kongen en ny kongevej, som startede ved Vibehus, og havde retning mod de to slotte i Nordsjælland (Lyngbyvej). Han manglede dog forbindelsen til Frederiksberg slot. Jagtvej blev derfor anlagt omkring 1760 for at skabe forbindelse fra Frederiksberg til Vibehus. 20 år senere blev vejen mellem Vibehus og Helsingørvejen etableret. Forbindelsesvejene fra henholdsvis Østerport og Nørreport til det nye knudepunkt ved Vibehus fik navnene Øster Alle og Nørre Alle.

Serridslevvej har fået sit navn fra landsbyen Serridslev. Det vides ikke med sikkerhed hvor byen lå, men byen blev ødelagt under Københavns belejring i 1523, og året efter skænkede kongen dens jorde med fællede til København. I starten af romanen KONGENS FALD skriver *Johannes V. Jensen*:

"Vejen bøjede til venstre over en Bro og ind gennem Serritslev By; Grøfterne laa med mørkt Græs og gule Smaablomster, ude over Markerne hvilede hist og her en hvid Blak, en Blomstertaage, i Skumringen. Solen var gaat under, og Luften stod kølig klar, skyløs men uden stjærner".

Borgmester Jensens Alle er opkaldt efter borgmester *Jens Jensen*, som er den enkeltperson, vi i dag kan takke for etableringen af Fælledparken. Som finansborgmester i København i starten af 1900-tallet var det ham, der sikrede penge til etablering af idrætsparken og samtidig forhindrede byggeri på Fælleden. Han var malersvend og formand for datidens LO og blev den første socialdemokratiske borgmester i København. Indtil 2009 fortsatte Borgmester Jensens Alle ind gennem Fælledparken, men i forbindelse med en ny planlægning af Fælledparken blev vejen afkortet, så kun Øster Alle nu skærer gennem parken med biltrafik.

Kanslergade fik sit navn i 1915, samtidig med bebyggelsesplanen blev vedtaget. Vejnavnene skulle ligesom bebyggelsen være pompøse og tog udgangspunkt i landets fineste embeder f.eks. Kanslergade og Marskengade.

Ove Rodes Plads, som tidligere var en del af Kanslergade, fik først sit navn i 1937 opkaldt efter den radikale journalist og politiker, der i Zahles regering blev indenrigsminister. Han var ikke altid populær, da han under 1. Verdenskrig havde ansvaret for en omfattende regulering af handel, priser og afgifter. Efter krigen var der dog enighed om, at denne politik havde betydet, at kun ganske få var nødt til at sulte under krigen. *Ove Rode* er farbror til *Ebbe Rode*.

Græsning på Fælleden.

FÆLLEDPARKEN

Fælledparken er resultatet af en arkitektkonkurrence i 1905 om en "folke- og idrætspark". Med sine knap 60 ha. er det den største park i København. Fælledparken har en lang og sjov historie.

Langt tilbage tilhørte området landsbyen Serridslev som fællede for græsning til kvæg. Sådan henlå arealerne i flere hundrede år. Området tættest på Kanslergården var Østerfælled. Den nordligste del op mod Jagtvej blev kaldt Klosterfælled, fordi benediktinerklostret lå på den modsatte side af Jagtvej. ▶▶

Arealerne lå tæt på byen og blev brugt til mange forskellige formål. Som en sjov historie kan nævnes, at *Zar Peter den Store* i 1716 lå på Østerfælled med 30.000 soldater. Han skulle have deltaget i tilbageerobringen af Skåne, Halland og Blekinge fra Sverige. Det blev som bekendt ikke til noget.

I slutningen af 1880'erne opstod planer om byggeri på området, både i staten og i Københavns Kommune. I 1893 indgik kommunen og staten en aftale hvor staten overtog arealer til at bygge Østerfælled kaserne, Rigshospitalet og den nuværende universitetspark. Protester fra københavnere og krav om plads til friluftsliv bremsede dog boligudbygningen.

Borgmester *Jens Jensen* var primus motor i etableringen af dette åndehul. Men der skulle indgås kompromisser for at holde parken fri for planer om boligbebyggelse. Under borgerrepræsentationens behandling af planen, argumenterede borgmesteren for, at der kun skulle bygges randbebyggelse. Han mente, at det ville forskønne parken.

Nord for Østerfælled Kaserne blev udpeget byggearealer til Kanslergården, Kanslerhus, Marskens gade mv. Det var planen, at der også skulle være byggeri vest for kaserne – overfor Krudttønden. Det blev senere forpurret i et politisk kompromis. Endelig blev der afsat areal til idrætsfaciliteter. Størst debat var der om byggeri langs Blegdamsvej og langs Øster Alle. Især Frimurernes store palads gav anledning til stor kritik fra bl.a. *Poul Henningsen*.

Alle bestemmelser i planen blev overtrådt og mange mente, at Frimurerne brugte politiske forbindelser for at få de nødvendige tilladelser. En anden markant kritiker var *Simon Koch*, der var direktør for STADENS EJENDOMME. Han boede selv i Kanslergården, Serridslevvej 36 3. tv. og var gift med *Agnes Henningsen*. Han var en god socialdemokrat, men alligevel så åbenmundet, at han blev fyret i 1929.

Også *Niels Bohr*-instituttet og Københavns Amtsgård (nu RØDE KORS) skulle bruge areal fra fælledparken. Det største indhug blev gjort, da Rigshospitalet blev bygget.

Langs Øster Alle var der allerede i 1902 bygget et elektricitetsværk, men planerne om at friholde Øster Alle for yderligere byggeri blev også her fraveget. I 1914 solgte kommunen jord til håndværkerstiftelsen Fredens hus, hvor der blev bygget kollegieboliger. Der sneg sig også villaer ind langs Øster Alle. Kommunen ledte f.eks. efter byggegrund til en af byens mest kendte og rige familier på Østerbro - *Heymann* som var direktør og grundlægger af TUBORG. Da kommunen gerne ville have fat i et areal, som *Heymann* ejede langs Strandboulevarden, blev der foretaget mageskifte, og *Heymann* byggede en stor villa – i dag lige overfor parken. Politik er og bliver det muliges kunst!

Op gennem tiden, har Fælledparken været mest kendt for dyrskue, sportsaktiviteterne og det folkelige mødested.

Dyrskue i Fælledparken.

Fodbold med læderknopper under støvlerne.

HER STARTER FODBOLDEN I DANMARK

Struense startede allerede i starten af 1770'erne med at arrangere hestevædeløb efter engelsk forbillede sammen med engelskfødte *Dronning Caroline Mathilde*.

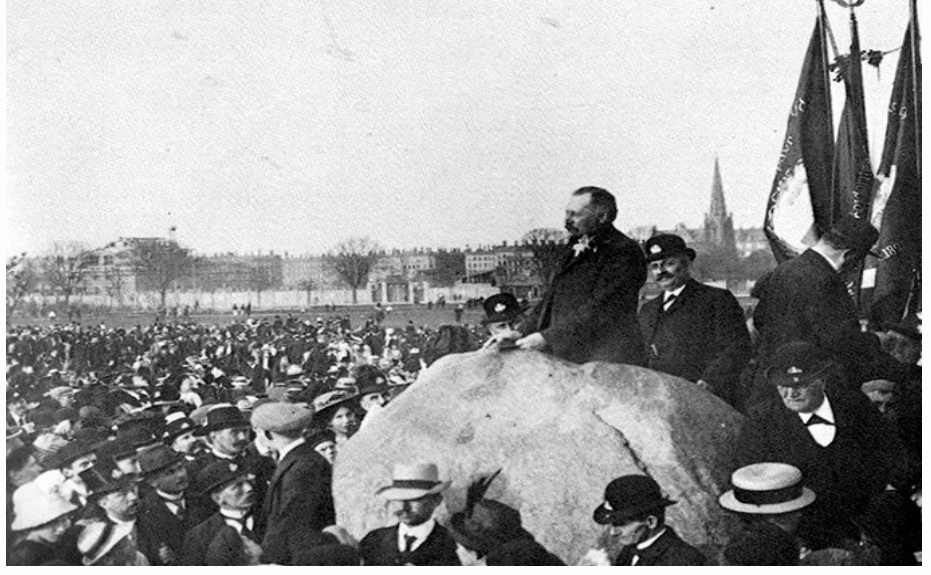
Idrætten holdt for alvor sit indtog på Fælleden i 1860'erne. Den første cricketkamp mellem Jylland og København blev spillet på Østerfælled i silende regn i 1867. KB begyndte at spille langbold i 1876, og kort efter blev fodboldklubben FOOTBALL CLUB stiftet af en gruppe englændere i København. Fælledparken blev rammen for mange nye fodboldklubber. Blandt de største er KB, som blev Danmarks første fodboldklub i 1879. Fodboldklubben B1903 blev stiftet i Brumleby og fodboldklubben AB startede i Helgesensgade. B93 startede i en villa på Tagensvej/Nørre Alle.

Sportsaktiviteterne gjorde efterhånden krav på at få indhegnede idrætsarealer og konflikten mellem "park" og "idræt" tog til. DANSK IDRÆTSFORBUND argumenterede stærkt for, at indhegnede idrætsanlæg var en nødvendighed, og i 1908 bevilgede Københavns borgerrepræsentation et betydeligt beløb til anlæggelse af en idrætspark.

Det var et stort område på ca. 18 tdr. land, og det blev en vigtig beslutning for ideen om at samle de mange anlæg, som vi kender i dag. Anlægget blev indviet i maj 1911 med en kamp mellem et udvalgt hold fra København og det engelske hold SHEFFIELD WEDNESDAY. Samme år blev tennishallen og hockeybanen indviet. De sidste anlæg var Idrætshuset fra 1914 og Østerbro svømmehal fra 1929.

Ved den seneste reovering af Parken i 1992, blev den gamle hovedtribune erstattet af den nye tribune, som vi kender i dag. Der var ikke kun brug for en fodboldbane, men for PARKENS SPORT OG ENTERTAINMENT A/S.

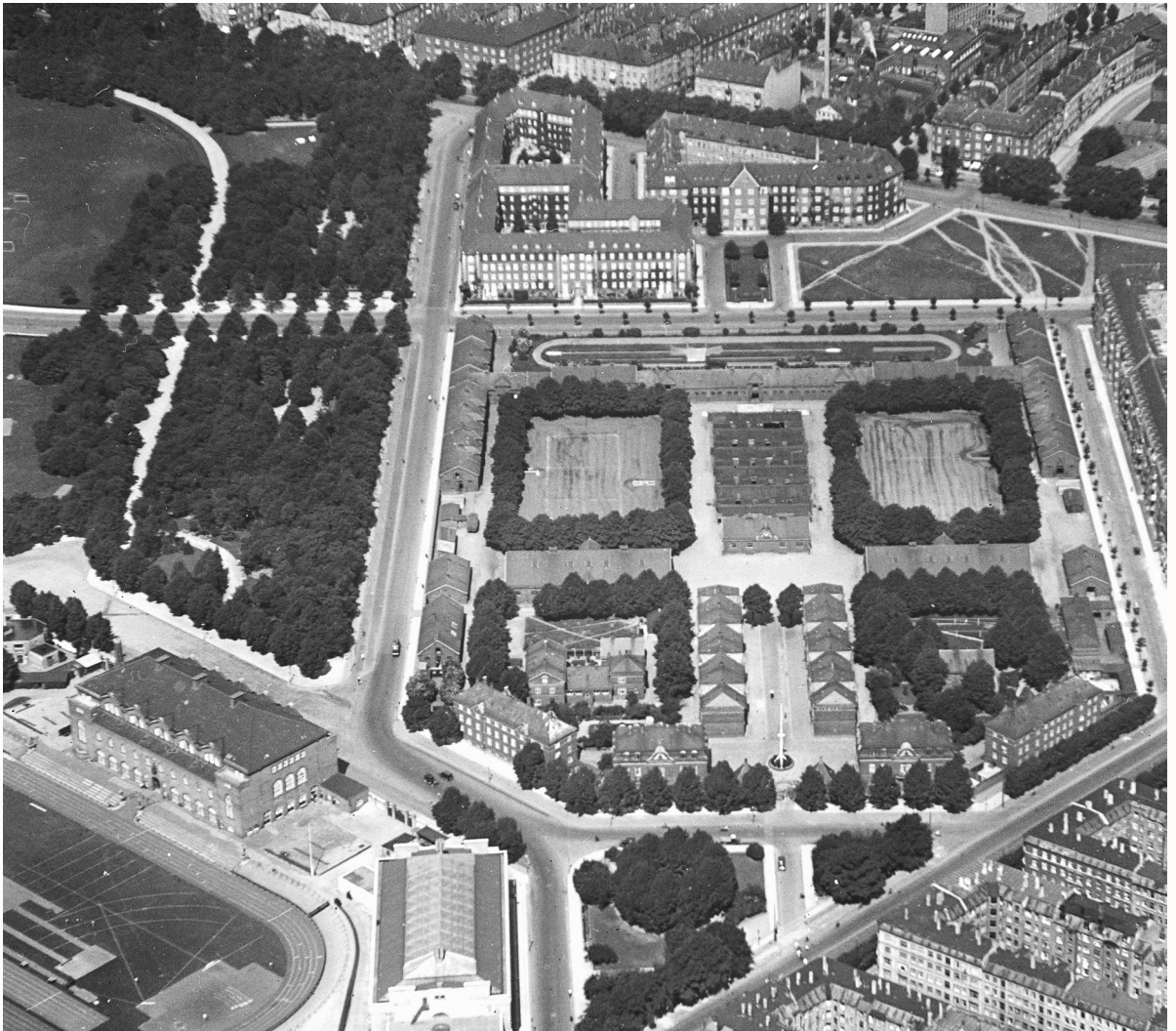
I 2009 undergik også Fælledparken en stor reovering med trafikomlægning, og A. P. MØLLER-FONDEN skabte mulighed for etablering af legepladser, skaterbaner mv., som også i dag gør fælledparken til samlingspunkt. Løbeklubben SPARTA bidrager i høj grad til at forene folkefest og idræt med store arrangementer som f.eks. DHL-LØB, som er Danmarks største motionsløb.

1. maj i Fælledparken.

Gardehusarerne ridder gennem portalen.

Luftfoto over Kanslergården.

POLITISKE MØDER

I den sidste del af 1800-tallet blev Fælledparken stadig mere benyttet til forskellige møder, dyrskuer osv. I den periode opstod arbejderbevægelsens traditionsrige møder på Fælled. Det var et af disse møder, der den 5. maj 1872 førte til det berømte "Slaget på Fælled". Selvom opstanden med *Pio* i spidsen blev hårdt slået ned, har Fælledparken siden været pladsen for store politiske møder. Det gælder både Grundlovs-møder og 1. maj arrangementer. Derfor blev der fra begyndelsen skabt en talerstol hugget i en stor granitsten. Når du går fra Kanslergården gennem Fælledparken til Rigshospitalet, ligger talerstolen på højre side af hovedstien. Det var fra denne talerstol, at *Stauning* udtalte de berømte ord: "*Stauning eller kaos*".

ØSTERFÆLLED KASERNE

Ingen indkøbscentre har så pompøs en indgangsportal som centret på Østerfælled Torv. Porten med to symmetriske portbygninger fremtræder i stram militær stil. Portalen er bygget så høj, at soldaterne kunne ride igennem med fane. Porthuset til venstre var vagtbygning, mens portbygningen til højre (hvor der nu er sushi) var arrestbygning.

Placeringen af Østerfælled kaserne var en del af aftalen mellem staten og Københavns Kommune. Kasernen blev opbygget i 1896-98. Symmetrisk omkring en akse med rekrutterne til den ene side og tjenestegørende soldater på den anden side. Kasernen blev benyttet af gardehusarerne, så der skulle være plads til stalde til 285 heste med tilhørende to ridehaller og to ridebaner. På tværs af akse lå en stor fægtehal. Fælled blev benyttet som øveterræn.

I 1940 flyttede garderhusarerne til Næstved. Med sig tog de to oprindelige portlygter fra indgangsportal. Efter krigen havde en række regimente til huse på Østerbrogade kaserne, som det nu hed. LUFTVÆRNSARTELLERIET

flyttede ind i 1945, og i 1960'erne kom sprogofficersskolen til stedet. Også militærpolitiskolen og forsvarsakademiet har haft til huse i bygningerne, inden forsvaret i 1992 satte kasernen til salg. Efter næsten 70 år blev de to lygter bragt tilbage på plads i 2009 ved en højtidelighed. En eskadron på 25 ryttere med en kammerherre i spidsen blev ledsaget af overborgmester *Ritt Bjerregård* og teknikborgmester *Klaus Bondam* - gående. Dermed fandt lygterne igen deres rette plads.

Køberne af kasernen var PÆDAGOGERNES PENSIONSKASSE (PBU), som ønskede at bygge boliger. Betingelsen for handlen var, at den del af kasernen, som lå ud mod torvet skulle bevares sammen med de to ridehuse. De to sidste rummer i dag kulturhuset Krudttønden og teateret Republic og Dansescenen. Resten kunne bruges til kontorer og boliger.

Der var stor protest mod planen fra naboerne. Dels var byggeriet ikke i det kvalitetsniveau, som man var vant til i området. Dels var det i 6 etager!

Bedre blev det ikke da PBU i 1993 ulovligt nedrev kasernens fægtehal, som stod i vejen for byggeriet. Myndighederne var i færd med at vurdere, om Fægtehallen var bevaringsværdig. Der var stor opstandelse over, at en fagforening tilsyneladende med forsæt kunne begå den ulovlighed, som blev takseret til en bøde på 50.000 kr.

BRUMLEBY

Ned mod Trianglen, møder du en meget interessant bebyggelse lige efter Sankt Jakobs kirke. Bebyggelsen hedder i dag Brumleby, hvilket i starten var et kælenavn. Den første stavelse i navnet mener man stammer fra lydene fra græssende køer på Østerfælled. Måske var det ment nedsættende, for boligerne var ”opført for ubemidlede klasser”, som det hed.

Historien om boligerne kan føres direkte tilbage til den store koleraepidemi i København i 1853, hvor mere end 5000 mennesker døde. En gruppe læger fik lynhurtigt dannet en boligforening, som fik samlet private penge ind. Samtidig fik man stillet grunden til rådighed af kommunen.

Målet for LÆGEFORENINGEN var at skabe sunde og billige boliger til arbejderkassen udenfor voldene, og arkitekt *Michael Gottlieb Bindesbøll* fik opgaven. Allerede 1854 stod de første boliger færdige. Da bebyggelsen stod helt færdig, var der ca. 550 boliger i Brumleby, der husede ca. 2500 mennesker.

Byggeriet var på mange måder banebrydende med åbne fællesarealer, vaskehuse, badeanstalter, Københavns første brugsforening, bibliotek, mødesal, ismejeri, slagterhus med grukedel, værksteder, brandvagt, telegraf osv.

Martin Andersen Nexø tilbragte en stor del af sin barndom i Brumleby. I sine erindringer ”Et lille kræ” skriver han om sammenstødene mellem drengene fra Brumleby/Olufvej mod Rabarberne, som var drengene fra Nørrebro. På Olufvej lå BURMEISTER & WAINS arbejderboliger.

I dag er der sket væsentlige renoveringer og forbedringer af boligerne og flere af de små lejligheder er blevet lagt sammen. Alligevel fornemmer man stemningen i den gamle bebyggelse og det kan bestemt anbefales at gå en tur rundt i gaderne i Brumleby og forestille sig, hvordan der var engang.

Brumleby.

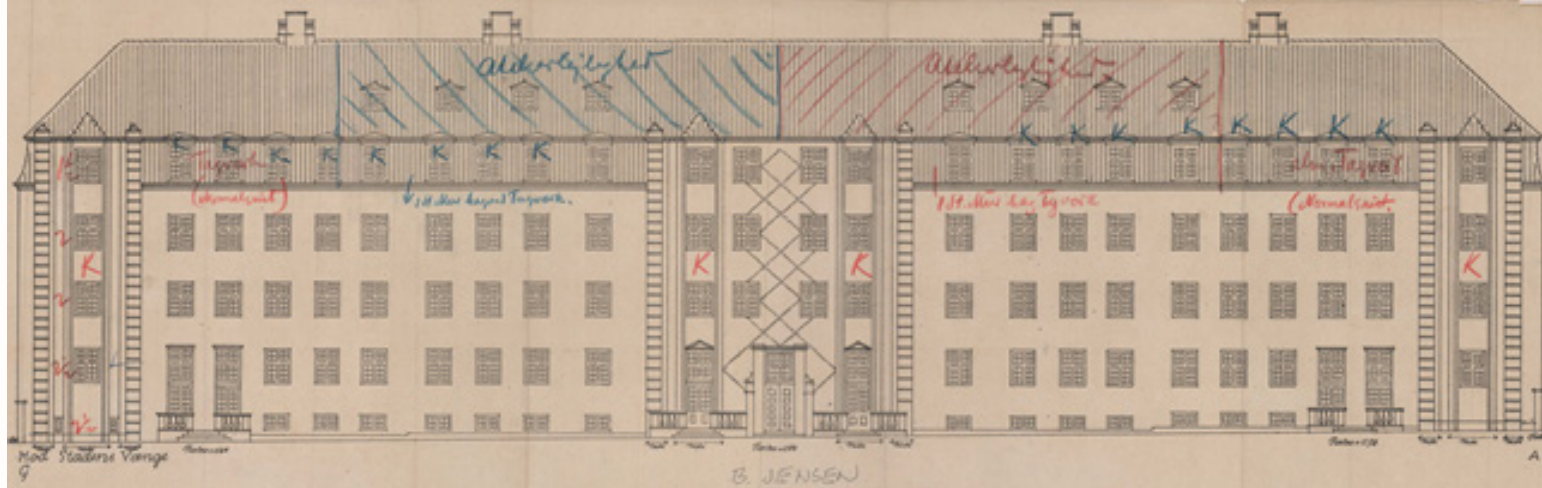

Illustration af facaden Borgmester Jensens Alle.

HISTORIEN OM KANSLERGÅRDEN

Kanslergården blev bygget af Københavns Kommune som udlejningsejendom. Målet var at skabe herskabelige boliger til det bedre borgerskab, som kommunen gerne ville beholde i byen. Store højloftede rum, stor spisestue til selskaber, gode bade- og toiletforhold, stort køkken, rum til tjenestefolk, flotte hovedtrapper, centralvarme osv.

Som arkitekt valgte kommunen *Henning Hansen*, som var en af byens nye stjernearkitekter. Elev af *Martin Nyrop* og med mange prisbelønnede projekter.

BYGGERIET

Arkitekten valgte at bygge Kanslergården i smukke ensartede røde mursten til ydermurerne og røde tegl til taget. Husets får en særlig karakter af de håndhuggede sandstensindramninger af døre, portaler og sokler. Husets er bygget i en samlet L-formet karré opdelt i to gårde, Østergård og Vestergård, ved et tværgående sidehus. Læg også mærke til, at murfladerne brydes af lodrette flade søjler i cementsten for at bryde de store murflader. Variation blev også skabt af de indvendige altaner, som lejlighederne fra første til tredje sal er forsynet med. Til gårdsiden blev murstensvæggene pudset i grå cement.

Taget er bygget som mansardtag i røde tegl. Læg mærke til, at tredje sals vinduer er bygget ind i mansarden. Vinduerne på både forside og bagside er småsprossede og originale.

Lejlighederne varierede i størrelser fra 140-220m². I alle opgange var der 2 lejligheder på hver etage og tre etager i alt, bortset fra enkelte atelier lejligheder på 4. sal mod Borgmester Jensens Alle og Jagtvej, der havde tilknytning til lejlighederne nedenunder i form af indvendig trappe. Alle opgange er forskellige. Nogle pompøse, andre smallere, men alle med et stateligt præg.

Stuerne er store, og oftest er der tre stuer, alle med stuk i forskellige variationer. Spisestuen er placeret ved en anrettergang ud til køkkenet, hvor der også er fadebur. Der var derfor skabt gode forhold for selskabelighed. Efter middagen kunne man gå i dagligstuen eller i herreværelset gennem fløjdøre mellem stuerne. Et lille kaldeanlæg gjorde det mulig for tjenestepigen at se, når familien ønskede hjælp. Toilet og baderum fik terrazzo på gulvene og alle badeværelser var indrettet med badekar og rindende varmt vand. Der var også fra starten radiatorer overalt i lejlighederne.

Kanslergården fik øgenavnet "pamperly". Sikkert fordi mange beboere havde tilknytning til stat, kommune, fagforening eller byens kulturelle cirkler. Medlemskab af socialdemokratiet var bestemt også et plus. Ministre, borgmestre, embedsmænd, professorer, forfattere, skuespillere m.fl. som ikke var hovedrige, men som ofte "var noget" boede her. ▶▶

Gårdene blev malet gule i 1978.

En tidligere beboer, som havde sin barndom i ejendommen i 50'erne, fortæller:

"Gårdene var ikke børnevenlige, som vi kender det i dag. Græsset var indhegnet og måtte ikke betrædes. Og boldspil var forbudt! Alligevel var der liv af den slags, som var gængs dengang. Der var gårdmusikanter som sang og spillede harmonika, saxofon eller lirekasse. Belønningen kom som papirindpakkede mønter, som hjemmegående mødre kastede ud af vinduerne. Tiggere og dørhandlere var henvist til køkkentrappen. Skraldespandene stod ikke ude i gårdene, men i åbne kælderrum. Til gengæld var der stativer til tæppebankning. Der var også en form for tørresnore. Ikke til vasketøjet, som skulle i tørrerum, men til at lufte tøjet, når tiden var inde til det. Når solen skinnede kom børn og mødre ud i gården for at nyde solen. Børnene lejede de traditionelle lege – hinkeruder, tagfat osv. Først sent etablerede kommunen legepladser i gårdene med asfalterede arealer med gyngestativer, gyngeheste osv.

Da vi blev lidt større, gik vi udenfor ejendommen. Kasernen satte sit præg på området pga. ridebanerne. Især når der var store tato-arrangementer på Rosenborg. Her træned alle rytterne inden på kasernearealerne. Om vinteren var der åben skøjtebane i Fælledparken, hvor der også var enkelte legepladser. Men de var for farlige – især når det blev mørkt. Der var alt fra pushere, blottere til børnelokkere!

Der var jo ingen supermarkeder. Skulle vi hente ting til mor kunne vi gå i ismejeriet, som lå i kælderen i Serridslevvej 34. I Kanslerhus – på den anden side af Kanslergade – var der bager, købmand og en kiosk. På Jagtvej overfor Kanslergården var der flere små butikker og en boghandel. Det var et kvarter med masser af liv."

Stoppestedet ved Jagtvej 200.

SPORVOGNE

Da Kanslergården blev opført kørte sporvognene 9 og 18 på Jagtvej, både til centrum og til Valby. 1. maj 1966 blev sporvognene afløst af busser.

MARKANTE PERSONER I KANSLERGÅRDEN

Kanslergården er mest kendt for *Stauning* og KANSLERGADEFORLIGET, men også andre kendte personer har boet i bebyggelsen.

Poul Reumert boede fra 1919 i Serridslevvej 34 1. sal sammen med sin kone *Rigmor*

Agnes Henningsen boede Serridslevvej 36 3.sal. Sønnen *Poul Henningsen* boede aldrig i lejligheden, men kom naturligvis tit på besøg. Det samme gjorde nogen af byens kulturpersoner som f.eks. *Georg Brandes*, *Johannes V. Jensen*. *Peter Freuchen* boede en periode i Kanslergade.

STAUNING OG KANSLERGADEFORLIGET

Stauning boede i Kanslergade 10 — i dag Ove Rodes Plads 1.

Søndag formiddag 29.januar 1933 mødtes i Staunings lejlighed repræsentanter for Venstre med medlemmer af regeringen, som bestod af Socialdemokratiet og Det radikale Venstre.

Den internationale krise havde været hård ved Danmark. Arbejdsløsheden var meget høj, der skulle forhandles nye overenskomster. Arbejdsgiverne krævede 20% lønnedsettelse. Der var varslet storkonflikt. Landbruget havde tilsvarende store problemer, og gælden var stor. Venstre var ikke meget for statslige indgreb i f.eks. overenskomstforhandlinger, men en hjælp til landbruget var nødvendig. Der havde været forhandlet længe i Folketinget, og forhandlingerne var på det tidspunkt reelt brudt sammen. Mødet i Kanslergade kom til at vare i 18 timer til mandag morgen kl. 4, fortæller en af deltagerne, den radikale indenrigsminister, *Bertel Dahlgaard*:

"Mødet hørte til de ejendommeligste i sin art. En mærkelig atmosfære omgav det. Her sad Madsen-Mygdal, den mest inkarnerede tilhænger af kræfternes frie spil, og skulle pludselig gå ind i de mest vidtgående statsindgreb for at afværge et truende økonomisk sammenbrud."

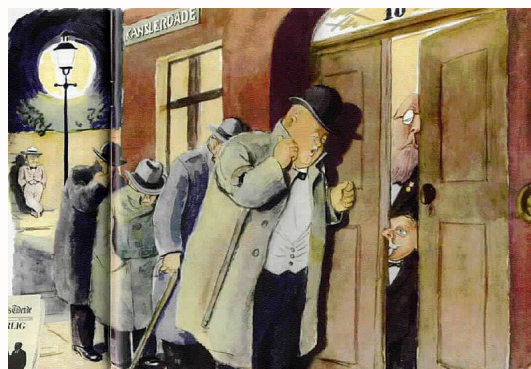
Dahlgaard fortæller, at ved tretiden om morgenen kom det til et heftigt sammenstød. Venstres forhandlere rejste sig og begyndte at tage tøj på:

"Da pludselig lød Staunings dybe bas: Vi kan vel drikke et glas til afsked".

Staunings husbestyrerinde, *Augusta Eriksen* blev sendt ned i den mørke kælder efter en flaske god whisky. Situationen blev løst op, og forliget var hjemme. Også den store socialreform blev gennemført.

Noget af den var allerede vedtaget, men nu kom de sidste dele, og det betød den spæde start på det danske velfærdssamfund.

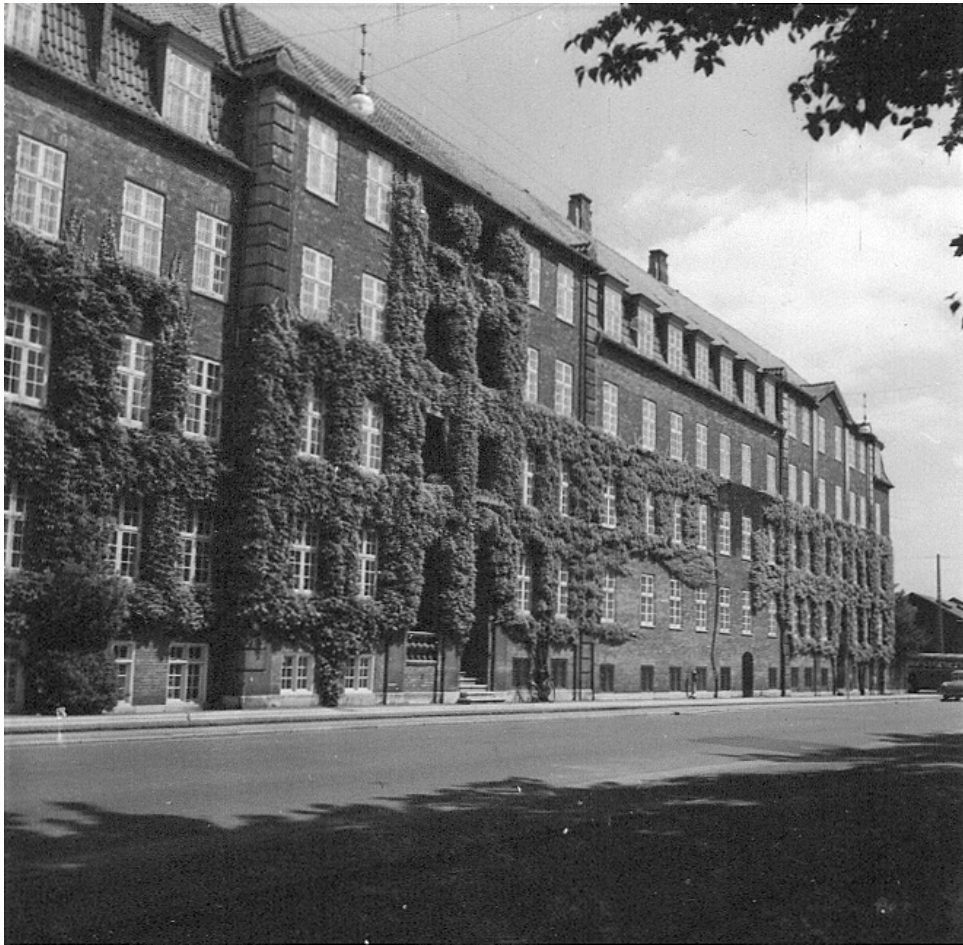
Den følgende dag og nat kom forligets lovkompleks til behandling i Folketinget, og efter en lang debat blev det vedtaget som et symbol på det samarbejdende demokrati i Danmark. Til sammenligning fandt *Hitlers* magtovertagelse i Tyskland sted på samme dato og kunne ses som tegn på den modsatte udvikling, den demokratiske Weimarrepublikks afvikling.

Jensenius satiriske tegning i Blæksprutten 1933 viser *Stauning* og *Zahle*, den radikale leder, i portåbningen. Venstres nye leder *Dr. Kragh* banker på. *Madsen-Mygdal* står næst i køen.

Stauning flyttede fra Kanslergården i 1935, da han modtog folkegaven i form af en villa på Valeursvej.

Det fortælles, at den nye lejer af *Staunings* lejlighed inden indflytningen tog kontakt til en ånde uddriver for at fjerne evt. ånder fra lejligheden. Det blev gjort så grundigt, at en beboer tilkaldte brandvæsnet, da der kom røg ud af vinduerne.

Serridslevvej.

KANSLERGÅRDEN BLIVER TIL EJERLEJLIGHEDER

Økonomien i Københavns Kommune skrantede i 90'erne og da kommunen i de årlige økonomiforhandlingerne med finansministeriet klagede sin nød, sagde staten fra. Kommunen ejede godt 20.000 udlejningsboliger, hvoraf mange var meget forsømte. De var vanskelige at leje ud og samtidig var de tomme boliger en magnet for socialt udsatte familier – også fra andre kommuner. Det betød flere sociale udgifter og færre skatteindtægter. Finansministeriet tvang derfor kommunen til at sælge alle de 20.000 kommunale udlejningsboliger.

For at kommunen straks kunne forbedre sin økonomi, blev samtlige boliger lagt over i et ny-stiftet ejendomsselskab TOR I/S, og den budgetterede friværdi blev udbetalt til kommunen. TOR I/S ønskede imidlertid at sælge Kanslergården straks for at skaffe kapital, og ejendommen blev solgt til boligselskabet NORDEN. Som en del af aftalen skulle lejerne — efter radikalt ønske — have mulighed for at overtage lejlighederne som andelsboliger, hvis mindst 50% af lejerne ønskede det.

Allerede dengang var det meget attraktivt at bo i Kanslergården. Lejlighederne var store, men huslejerne små på grund af boligreguleringen. I 1995 kostede en lejlighed 5-6000 kr. pr måned incl. varme! Af samme årsag var ejendommens værdi som investeringsejendom tilsvarende lav, nemlig 35 mio. kr. Lejerne fik tilbudt at overtage ejendommen til samme pris, svarende til 380.000 kr. pr lejlighed.

Det lykkedes ikke den daværende beboerforening at samle de krævede 50% til at omdanne ejendommen til andelsforening. Trods ihærdige forsøg faldt forslaget til jorden. Dermed var ejendommen nu ejet af selskabet NORDEN.

Der havde imidlertid gennem flere år været gjort bestræbelser for at få ejendommen fredet. Forudsætningen for at få ejendommen udstykket som ejerlejlighed var, at ejendommen blev fredet. Man vidste, at en fredning ville mangedoble ejendommens værdi. Efter at et ekspertudvalg havde fundet 5 ejendomme i København som var fredningsværdige, faldt tingene på plads.

Den 3. juli 2000 fik beboerne et brev hvori ejendommen blev indstillet til fredning. Der stod:

”Bygningssynet finder, at etagebeboelseskomplek-set med de to indre gårde har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

Ejendommen er med sine stilistisk sammenhængende facader og sine indre, rekreativt anlagte gårde et eksempel på Københavns Kommunes tidlige storkarrébebyggelse, her i en herskabelig udformning, beregnet på velstående lejere, foruden at ejendommen med sine røde blankstensfacader og lyst pudsede, reliefskabende elementer – indgangspartier, altaner, karnapper, pilastre m.v. – samt sine karakteristiske trapperum med terrazzogulve og egetræsdøre og sine funktionelle lejlighedsplaner med gennemgående hovedskillevægge og meget korte gangforløb er et markant og velbevaret eksempel på Østerbros neobarokke etageboligbyggeri”.

I forbindelse med fredningen blev ejendommen og alle lejligheder gennemfotograferet. Det er muligt at se beskrivelsen af de enkelte lejlighed på foreningens hjemmeside.

Kanslergården skulle imidlertid igennem endnu et salg. NORDEN solgte samme år ejendommen videre til FREDERIKSTADEN A/S, og lejerne skulle igen tage stilling til om ejendommen skulle overtages som andelsbolig. Nu var prisen imidlertid steget markant fra de ca. 35 mio. til ca. 130 mio. Efter fredningen var der nu også mulighed for at udstykke ejendommen i ejerlejligheder, så beboerne kunne købe deres lejlighed. Ejerforeningen gik ind i sagen og det lykkedes at lave en fælles aftale for alle, som ønskede at overtage lejligheden som ejerlejlighed. ▶▶

I oktober 2001 blev handlen indgået og prisen for en ejerlejlighed blev ca. 1,5 mio. kr. Man skal så huske, at fredningen også indebar opbygningen af en grundfond på ca. 10 mio. kr., og at der efterfølgende var renoveringer for et stort beløb.

Der var altså i Kanslergården større interesse for det personlige ejerskab end for at være andelshaver. Ser man på de enorme prisstigninger, der har været siden, er det forståelig, men det var næppe til at se i 2001.

EJENDOMMEN ER HOLDT I FIN STAND

Der har altid været enighed om, at Kanslergården skal holdes i flot stand. Derfor fremstår ejendom i dag smuk og attraktiv. Over de sidste 20 år har især to store opgaver præget bebyggelsen.

Umiddelbart efter fredningen blev ejendommens tag lagt fuldstændig om med nye tegl og nyt undertag. Et kæmpeprojekt til 450.000 kr. pr. lejlighed. Beløbet blev betalt af hver enkelt lejlighed. De seneste tre år har gårdprojektet fyldt meget i beboernes dagligdag. Både kloaker og belægning i gårdene er blevet omlagt. I Østergård desværre to gange, på grund af støbefejl fra entreprenøren. Som en del af klimapolitikken er hele varmecentralen også blevet skiftet til sprit nye installationer. Det var omlægningen af varme anlægget, som gav mulighed for etableringen af Kanslergårdens fælleslokale.

Med de store projekter gennemført, er vi rigtig godt med i vedligeholdelsen af ejendommen. I en gammel bygning er der imidlertid altid nye opgaver. Vi har næsten 1000 vinduer i ejendommen, mange rørinstallationer og gamle ventiler. Men opgaverne er overskuelige og viljen til fortsat at fastholde en prægtig ejendom er der!

EMNER SOM ALTID ER TIL DEBAT I KANSLERGÅRDEN

Fællesskab er en af de vigtige værdier i Kanslergården! Problemer løses ved at tale sammen, og vi er gode til at tage fælles hensyn. Der er dog et par temaer, som altid har givet anledning til debat.

Fredningen af ejendommen gav sikkerhed for, at de bygningsmæssige kvaliteter, som gennem alle årene har præget Kanslergården, blev sikret. Konkret betyder det, at der ikke kan foretages ændringer i de enkelte lejligheder, uden kontakt til fredningsmyndighederne. Der er bred enighed om, at fredningen er en stor kvalitet, men mange har også ment, at KULTURMINISTERIET er gået lovlig meget i detaljer, når de modtager forbud mod f.eks. væghængte toiletter.

Det andet debattemne er hunde! Helt tilbage i lejekontrakterne for Københavns kommune var det anført, at hundehold var forbudt. I 1976 gennemførte kommunen ikke mindre end 4 afstemninger om emnet. Resultatet blev, at hundehold stadig var forbudt. Og som noget nyt – nu ville kommunen håndhæve bestemmelsen. Der blev indgået et kompromis. De hunde, der allerede var i ejendommen, fik lov at blive indtil de døde. Der var to hunde som må have haft et usædvanligt godt helbred. Da der 10 år senere blev lavet en optælling, var der stadig 2 hunde!

Emnet optager dog stadig en del i ejendommen, og derfor er der jævnlig forslag på generalforsamlingen, som imidlertid hver gang er blevet nedstemt.

TRADITIONER OG FESTER SKABER FÆLLESSKAB

Vi har altid været gode til at feste i Kanslergården. Den festtradition, som flest husker er fastelavnsfesten. Tidligere samledes man i Vestergård og drog i procession med musik og sang over til tøndeslagning i Østergård. Også julefester huskes af mange. Oprindeligt drog man til RESTAURANT ROMA, der lå på hjørnet af Østerbrogade og Marskensgade. Her havde de et danselokale i kælderen, hvor man kunne holde juletræsfest for børnene. Den tradition er nu afløst af juletræstænding, der holdes hver år første søndag i december. Efter dans om juletræet og et par julesange, går man i samlet flok til gløgg og æbleskiver, som nu holdes i Kanslergårdens fælleslokale. Halloween er også blevet en god tradition for børnene. Her samles der kilovis af slik og andre søde sager ind ved dørene.

Yoga i Kanslergårdens fælleslokale.

Havedag i 2018.

Sommerfesten 2018.

Det store samlingspunkt er sommerfesten hvor der rejses telte, hoppeborg til børnene og laves masser af grillmad. Et festudvalg sørger for en hyggelig og sjov fest, hvor der normalt deltager mellem 120-150 personer.

Efter indvielsen af Kanslergårdens fælleslokale, er der skabt nye aktiviteter, som forhåbentlig også bliver tradition.

Der er yoga 1-2 gange om ugen med instruktør, der er fællesspisning flere gange årligt og mange ideer er på tegnebrættet. Vinklub, bridgeklub, filmklub og meget mere.

STOR INDSATS FRA FRIVILLIGE

Mange opgaver i Kanslergården klarer vi i fællesskab og med hjælp fra frivillige. Ofte er det organiseret i aktivitetsudvalg.

Haveudvalgene i henholdsvis Østergård og Vestergård står for at haverne luges og står flotte. To gange årligt er der fælles havedag hvor mange tropper op for at give en hånd med. Fordi det er hyggeligt at mødes og fordi vi dermed alle bidrager til at bebyggelsen står smuk og velholdt.

Fælles morgenmad og grillpølser til frokost er også med til at skabe den gode stemning.

Festudvalget står især for alt det praktiske omkring sommerfesten. Tidligere var der også et Børneudvalg som stod for aktiviteter til Kanslergårdens børn. De senere år er der igen kommet flere børn i bebyggelsen, så måske er der igen behov for dette.

Kanslergården gennem 100 år

AFSLUTNING

Gennem alle årene har beboerne i Kanslergården været i stand til at skabe rammer for en god bebyggelse, hvor man arbejder sammen. Både om at løse de udfordringer, der opstår og samtidig skabe det sammenhold og fællesskab, som er vigtig for en bebyggelse med trivsel. Allerede for 50 år siden etablerede beboere en frivillig beboerforening, som skabte fælles løsninger og fælles aktiviteter. Det samarbejde er fastholdt.

På mange måder er Kanslergården en lille "landsby" i storbyen, hvor vi kender hinanden og hvor der er enighed om de grundlæggende rammer for et godt liv i Kanslergården. Det er et godt udgangspunkt for de næste 100 år!

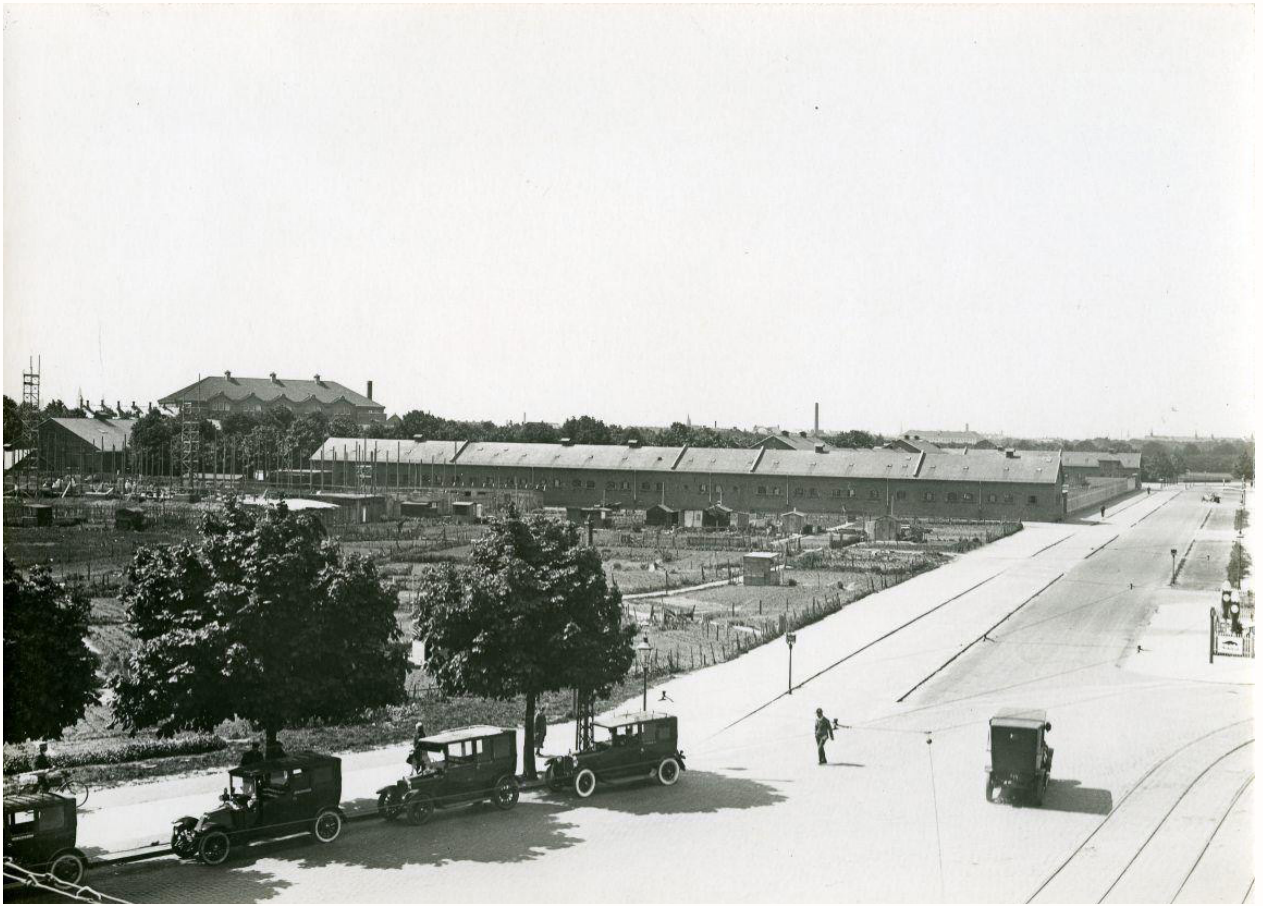

Gl. billede af Kanslergården.

Vestergård.

Borgmester Jensens Alle set fra hjørnet af Jagtvej og Østerbrogade 1928.

Jagtvej 1957.

